

GENÇLİK ÇALIŞMALARI MERKEZİ DERNEĞİ

BASIN BRİFİNG DOSYASI

“2024 Mülteci Gençler ve Çocuklar İçin Küresel Felaket Yılı Oldu”

Arka Plan Bilgisi

21. yüzyıl dünyasının en önemli konularından birini oluşturan göç, küresel bir boyut kazanarak dünya toplumlarının siyasi, toplumsal ve ekonomik hayatını etkilemeye devam ediyor. Yeni ve çok daha büyük göç hareketleri hem göç edenlerin ve hem de göçü karşılayanların sorunlarını ve ihtiyaçlarını büyütüyor. Ne yazık ki 2025 yılı, mülteciler ve zorla yerinden edilenler için tüm zamanların en kötü yılı oldu. Savaş, işgal, çatışma, siyasi ve ekonomik krizlerin yanı sıra iklim değişikliği nedeniyle de milyonlarca insan yaşadıkları ülkeyi terk ederek daha güvenli bir yer bulmak umuduyla yollara düştü. Bu zorunlu yer değiştirmelerin sosyolojik, ekonomik, psikolojik ve siyasi sonuçları dikkate alındığında toplumlar göçün farklı boyutlarıyla yüzleşmek zorunda kaldı.

Türkiye 2011 yılında başlayan büyük Suriye göçüyle birlikte tarihinin en büyük mülteci akınına uğradı. Her ne kadar Suriye’de yaşanan rejim değişikliği nedeniyle mültecilerin ülkelerine geri dönüşleri başlamış olsa da halen 3 milyona yakın Suriyeli

Türkiye’de bulunuyor. Avrupa ülkelerinin mülteci karşıtı sert ve ayrımcı politikaları yüzünden Türkiye düzensiz göçmenler için hızla varış ve kalış ülkesine dönüşüyor. Küresel güçlerin emperyal politikalarının istikrarsızlığa sürüklediği ülke sayısı artarken, Gazze’deki soykırımın önlenemeyişi uluslararası kurumlara olan güveni yok ediyor. Şimdilerde İsrail’in İran’a başlattığı saldırıların yeni göç dalgalarına neden olacağı görülüyor.

BMMYK (Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği) verilerine göre, 2024 yılında yaklaşık olarak 123,2 milyon kişi zulüm, çatışma, şiddet, insan hakları ihlalleri ve kamu düzenini ciddi şekilde bozan olaylar nedeniyle zorla yerinden edildi. Bu, 2023 yılına göre 7 milyon kişinin daha hayatlarını mülteci veya sığınmacı olarak sürdüreceği anlamına geliyor. Bir başka ifadeye, önceki yıla oranla %6’lık bir zorunlu göç artışının 2024 yılında yaşandığı anlaşıyor. Mülteci ve sığınmacı sayısı son on yılda küresel olarak neredeyse iki katına çıktı. Şayet küresel düzeyde şartlar daha da kötüleşirse 2025 yılında dünya ülkeleri çok daha yıkıcı göç hareketlerine tanıklık edecek.

Genç ve Çocuk Mülteciler Hayatta Kalmaya Çalışıyor

Zorla ya da zorunlu olarak yerlerinden edilen mülteci çocuk ve gençlerin durumu ise çok daha karanlık bir tabloyu yansıtıyor. BMMYK ve UNICEF verilerine göre 2010 ile 2023 yılları arasında, çatışma ve şiddet nedeniyle yerinden edilen çocukların küresel sayısı yaklaşık 18,8 milyondan bugün 47,2 milyona çıktı. Kısacası 2024 yılında geçmiş yıllara oranla dünya çapındaki genç ve çocuk mülteci sayısı iki katından fazla artmış oldu. Bu veriler, 2018 ile 2023 yılları arasında 2 milyondan fazla çocuğun mülteci olarak ülkesi dışında bir yerde doğduğunu gösteriyor.

Çocuklar, dünya nüfusunun üçte birinden daha azını oluşturmalarına rağmen, 2023’te dünyadaki mültecilerin yüzde 40’ı çocuklardan oluşuyordu. 2024 yılında bu oran daha da artarak katlanılması güç bir krize dönüştü. Eğitim çağındaki mülteci gençlerin ve çocukların başta Gazze olmak üzere savaş ve çatışma bölgelerinde bu haktan yararlanamadıkları, güvenlik, barınma ve temel gıdaya erişim gibi çok daha acil sorunlarla mücadele ettikleri görüldü.

Türkiye, temel eğitim çağındaki Suriyeli mülteci çocuklar ve gençler için uyguladığı eğitim sistemiyle bu yaş grubunu “kayıp kuşak” olmaktan kurtarmaya çalıştı. İstatistikler, ilk-orta ve lise düzeyinde Suriyeli gençlerin okullaşma yüzdesinin %75,65 şeklinde gerçekleştiğini gösteriyor. 2016-2017 eğitim öğretim döneminde sisteme kayıtlı görünen

öğrenci sayısı 492.545 iken, 2023-2024 dönemine gelindiğinde bu sayının 811.860'a yükseldiği görülüyor. Mevcut durum sevindirici olmakla birlikte, hala okul ve örgün eğitim dışında kalan önemli bir genç topluluğun varlığından söz etmek gerekiyor.

GENÇMER olarak; 20 Haziran Dünya Mülteciler Gününde bir kez daha küresel göç krizine dikkati çekmek istiyoruz. Sayıları her geçen gün artan genç ve çocuk mültecilerin temel insan haklarının korunması, güvenlik, barınma, gıda, sağlık, eğitim ve psikososyal destek gibi insani gereksinimlerinin karşılanması için hükümetleri daha fazla çaba göstermeye davet ediyoruz. Uluslararası toplumu geç kalınmış da olsa Gazze'deki soykırım başta olmak üzere savaş ve çatışma bölgelerindeki insani felaketi durdurmaya çağırıyoruz.

Bilgi Kaynakları:

- 1- MEB Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü İzleme ve Değerlendirme Raporu https://hbogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2024_05/14104707_izlemevedegerlendirmeraporu2023.pdf
- 2- BMMYK Resmi Sayfası <https://www.unhcr.org/global-trends>
- 3- UNICEF Resmi Sayfası <https://www.unicef.org/reports/state-of-worlds-children/2024>

GENÇMER Hakkında Bilgi: *Gençlik Çalışmaları Merkezi Derneği (GENÇMER), İzmir merkezli; gençlerin sosyal, kültürel ve ruhsal gelişimlerini güçlendirerek topluma aktif katılımlarını sağlamak, eğitim, barış kültürü, toplumsal uyum ve bütünleşme alanlarında gençleri desteklemek ve gençler arasında dayanışma, eşitlik, gönüllülük ve kapsayıcılığı teşvik etmek amacıyla kurulmuş bir gençlik örgütüdür.*